

V Bruseli 5. 12. 2012
COM(2012) 728 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Vytváranie rámca kvality pre stáže

**Druhá fáza konzultácií so sociálnymi partnermi na európskej úrovni
podľa článku 154 ZFEÚ
{SWD(2012) 407 final}
{SWD(2012) 408 final}**

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Vytváranie rámca kvality pre stáže

Druhá fáza konzultácií so sociálnymi partnermi na európskej úrovni podľa článku 154 ZFEÚ

1. ÚVOD

Cieľom tohto oznámenia je zistiť v súlade s článkom 154 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) názory sociálnych partnerov na úrovni EÚ na obsah návrhu Komisie týkajúceho sa európskeho rámca kvality pre stáže, a zistiť, či sú ochotní zapojiť sa do rokovaní podľa článku 154 ods. 4 ZFEÚ.

Vo svojom oznámení *Smerom k oživeniu hospodárstva sprevádzanému tvorbou veľkého počtu pracovných miest*¹ z 18. apríla 2012 (súbor opatrení pre zamestnanosť) Komisia oznámila, že do konca roku 2012 predloží odporúčanie Rady o rámci kvality pre stáže. Zároveň sa začali verejné konzultácie² s cieľom získať názory rôznych zainteresovaných strán o potrebe takejto iniciatívy a jej rozsahu, forme a možnom obsahu. V rámci verejných konzultácií sa získalo viac ako 250 odpovedí, z ktorých 29 bolo od štátnych orgánov a orgánov regionálnej správy (ministerstvá a agentúry), 8 od odborových zväzov, 40 od organizácií zamestnávateľov a zástupcov podnikov, 14 od mládežníckych (zastrešujúcich) organizácií, 33 od vzdelávacích inštitúcií, 11 od iných organizácií a 117 od jednotlivcov. Respondenti sa vo veľkej miere zhodli na tom, že stáže hrajú dôležitú úlohu pri zabezpečení hladkého prechodu zo vzdelávania do pracovného života, ako aj na tom, že potrebujeme vysoko kvalitné stáže. Odborové zväzy, mimovládne organizácie, väčšina vzdelávacích inštitúcií, jednotlivci a niekoľko štátnych orgánov vyjadrilo podporu pre rámec kvality pre stáže.

Vo svojich odpovediach v rámci verejných konzultácií európski sociálni partneri požiadali o to, aby sa s nimi formálne odkonzultovalo možné zameranie činností podľa postupu uvedeného v článkoch 154 a 155 ZFEÚ. Podľa týchto článkov sa Komisia musí poradiť so sociálnymi partnermi pred predložením návrhov v oblasti sociálnej politiky.

Komisia prijala požiadavku sociálnych partnerov, pričom zdôraznila, že môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri ustanovení a vykonávaní rámca kvality pre stáže. Európski sociálni partneri boli 11. septembra 2012 vyzvaní, aby predložili svoje stanoviská k možnému zameraniu činnosti EÚ v prvej fáze konzultácií. Komisia po tom, čo získala ich odpovede, teraz otvára druhú fázu konzultácií o obsahu návrhu³.

¹ COM(2012) 173 final.

² SWD(2012) 99 final.

³ Tento postup môže priniesť tieto výsledky: sociálni partneri môžu vstúpiť do rokovaní a môžu dospieť k autonómnej dohode alebo Komisiu požiadať, aby na základe ich dohody vypracovala legislatívny

V tomto oznámení sú zhrnuté najdôležitejšie výsledky prvej fázy konzultácií, ako aj nedávne poznatky o problémoch týkajúcich sa kvality stáží. Následne sa v ňom uvádzajú varianty opatrení na úrovni EÚ. V snahe pomôcť sociálnym partnerom pri vypracúvaní ich odpovedí v rámci tejto konzultácie je k tomuto oznámeniu pripojený analytický dokument s podkladovými informáciami a analýzou (napr. uvádza typy stáží, ich prínosy a náklady, názory zainteresovaných strán, vymedzuje problémy a politické ciele)⁴.

Pod stážami sa rozumie časovo ohraničená pracovná prax v podniku, vo verejnom orgáne alebo v neziskovej inštitúcii, ktorú absolvujú študenti alebo mladí ľudia, ktorí nedávno ukončili vzdelávanie s cieľom získať cennú praktickú pracovnú skúsenosť pred nástupom do riadneho zamestnania. Existuje päť hlavných typov stáží, ktoré sa do istej miery prekrývajú: stáže počas štúdia, stáže, ktoré sú súčasťou povinnej profesionálnej odbornej prípravy (napr. v práve, medicíne, výučbe, architektúre, účtovníctve atď.), stáže, ktoré sú súčasťou aktívnych politik trhu práce, stáže v rámci otvoreného trhu a cezhraničné stáže.

Pokiaľ ide o rozsah iniciatívy, hoci sa rozhodnutie ponecháva na sociálnych partneroch, cieľom by mohli byť stáže v rámci otvoreného trhu, keďže práve tie predstavujú najproblematickejší segment. Existujú však ďalšie alternatívy: rozsah pôsobnosti opatrení by sa mohol rozšíriť alebo zúžiť, aby sa vzťahovali výlučne na cezhraničné stáže alebo na stáže trvajúce dlhšie než určitý stanovený čas. Ďalšou otázkou je, či by sa z dôvodu osobitostí jednotlivých odvetví vyžadovalo prispôsobenie alebo obmedzenie opatrení týkajúcich sa určitých odvetví.

2. PRVÁ FÁZA KONZULTÁCIÍ SO SOCIÁLNYMI PARTNERMI

Sociálni partneri v EÚ sa zhodujú v tom, že stáže sú dôležité na uľahčenie prechodu zo vzdelávania do zamestnania, a to najmä v období krízy. V roku 2010 sa sociálni partneri pôsobiaci v rôznych odvetviach dohodli, že ako kľúčové opatrenie v kontexte ich rámcovej dohody o inkluzívnych trhoch práce budú „*podporovať lepšiu kvalitu zmlúv o učňovskej príprave a stážach*“. Všetci respondenti sa zhodujú, že sociálni partneri majú významnú úlohu pri podpore poskytovania stáží, a vyzývajú Komisiu, aby poskytla finančnú podporu v záujme zvýšenia počtu stáží ako aj v záujme začatia rozsiahlych programov na úrovni EÚ. Prvá fáza konzultácií však ukazuje, že názory na potrebnosť iniciatívy EÚ, jej rozsah pôsobnosti, jej formu ako aj na hlavné kvalitatívne prvky, ktorých by sa iniciatíva mala týkať, sa líšia.

Odborové organizácie považujú činnosť na úrovni EÚ za „*absolútne nevyhnutnú*“. *ETUC*⁵ je veľmi znepokojená tým, aký veľký počet mladých ľudí zotrúva na pozíciách stážistov často aj niekoľko rokov. Až príliš často títo mladí ľudia nemajú ani jednoznačný status, ani nárok na sociálne zabezpečenie a zarábajú omnoho menej než, je minimálna mzda. Inými slovami,

návrh. Ak sociálni partneri nedospejú k dohode alebo sa rozhodnú nerokovať, Komisia musí posúdiť situáciu a rozhodnúť, či predloží vlastný návrh.

⁴ SWD (2012) 407 z 5. decembra 2012.

⁵ Európska konfederácia odborových zväzov.

odvádzajú rovnakú prácu ako zamestnanci, ale bez toho, aby mali porovnateľné výhody. *ETUC* preto trvá na tom, že tieto problémy je potrebné riešiť právnou úpravou alebo kolektívnou zmluvou. *ETUC* súhlasí s analýzou/definíciou kvalitatívnych prvkov, ktoré Komisia uviedla v konzultačnom dokumente (zmluva o stáži, jasné ciele a náplň, ohraničené trvanie, zodpovedajúce sociálne zabezpečenie alebo odmena atď.) a zdôrazňuje, že sociálni partneri musia byť do procesu aktívne zapojení vo všetkých jeho fázach a na všetkých jeho úrovniach. *ETUC* taktiež zdôrazňuje, že bude potrebné monitorovať dodržiavanie budúceho rámca pre kvalitu.

Organizácie zamestnávateľov zaujímajú skeptickejší postoj a zdôrazňujú, že je nutné jasne rozlišovať medzi stážou a učňovskou prípravou. *BusinessEurope* kladie otázku, či je iniciatíva EÚ skutočne potrebná. Organizácie zamestnávateľov síce pripúšťajú, že môžu existovať určité obavy v súvislosti s kvalitou stáží, ale podľa ich názoru by sa tieto problémy mali riešiť na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni. Tvrdia, že EÚ nie je dostatočne kompetentná, najmä pokiaľ ide o otázku odmeňovania.

BusinessEurope tvrdí, že otázky odmeňovania a sociálnej ochrany nepatria do pôsobnosti EÚ a že pre malé a stredné podniky by ich uplatňovanie bolo v každom prípade problematické. Napriek tomu, že je zrejmé, že stáže majú pre malé a stredné podniky značné výhody (hlavne možnosť vyskúšať si potenciálneho zamestnanca, prijať a udržať si vysokokvalifikovaných pracovníkov a s pomerne nízkymi nákladmi zlepšiť imidž svojej spoločnosti), *UEAPME*⁶ zdôrazňuje, že z dôvodu relatívne vysokých nákladov nie je pre malé podniky ľahké stáže poskytovať. *CEEP*⁷ dáva prednosť rámcu kvality na úrovni EÚ v podobe súboru jednotných zásad.

BusinessEurope a *UEAPME* uvádzajú, že je potrebné, aby si rámec zachoval dostatočnú pružnosť, vďaka čomu by sa mohla zohľadniť rôznorodosť vnútroštátnych systémov a postupov. Zaznievajú taktiež obavy o to, aby stáže neboli príliš zaťažené množstvom právnych alebo administratívnych postupov, čo by podniky mohlo odradzovať od prijímania stážistov, a mladí ľudia by tak prišli o cenné príležitosti na získanie pracovných skúseností.

Existuje široká zhoda v tom, že väčšina hlásených problémov sa týka stáží v rámci voľného trhu, a niekoľko organizácií (vrátane mnohých, ale nie všetkých organizácií zamestnávateľov) preto navrhuje obmedziť rámec len na tento typ stáží.

Na zasadaní výboru pre sociálny dialóg 23. októbra 2012 *BusinessEurope*, *CEEP* a *UEAPME* dali najavo, že zamestnávatelia v EÚ sú pripravení zahrnúť diskusie o stážach do samostatných rokovaní EÚ so sociálnymi partnermi o rámci opatrení pre zamestnanosť mladých ľudí. *ETUC* vysvetlila, že je plne odhodlaná zúčastniť sa rokovaní sociálnych partnerov EÚ o rámci opatrení pre zamestnanosť mladých ľudí a víta iniciatívu Komisie

⁶ Európska asociácia remesiel, malých a stredných podnikov.

⁷ Európske centrum zamestnávateľov a podnikov vykonávajúcich služby pre verejnosť.

pracovať na rámci kvality pre stáže, diskusie o rámci opatrení však nepovažuje v tejto fáze za vhodné fórum na rokovania o stážach podľa článku 154 ZFEÚ. Obe strany zdôraznili, že stanoviská, ktoré vyjadrili v prvej fáze konzultácií nepredurčujú ich postoje v priebehu (prípadne) druhej fázy.

3. PROBLÉMY TÝKAJÚCE SA STÁŽÍ

Napriek skutočnosti, že stáže majú viacero výhod nielen pre stážistov, ale aj pre zamestnávateľov a spoločnosť ako celok, vyjadrili všetky inštitúcie EÚ obavy v súvislosti s ich účinnosťou, dostupnosťou a kvalitou. V roku 2010 prijal Európsky parlament uznesenie, v ktorom sa dovoľáva práve kvalitatívne lepších stáží so sociálnym zabezpečením a európskej charty kvality, ktorá by zabezpečila vzdelávaciu hodnotu stáží a zabránila vykorisťovaniu tým, že by stanovila minimálne normy pre stáže⁸. V apríli 2012 Európska komisia vo svojom balíku opatrení pre oblasť zamestnanosti⁹ oznámila, že do konca roku 2012 predloží návrh rámca kvality pre stáže. V júni 2012 Európska rada vo svojich záveroch uviedla, že „je zásadne dôležité riešiť otázku nezamestnanosti mládeže, najmä prostredníctvom iniciatív Komisie týkajúcich sa záruk pre mladých alebo rámca kvality pre stáže“¹⁰.

Značná miera pozornosti na politickej úrovni vyplýva z toho, že veľké množstvo stáží trpí problémami, ako je nedostatočná vzdelávacia náplň, žiadna alebo malá výška náhrad, neuspokojivé podmienky v iných oblastiach než odmeňovanie/náhrady (ako napr. nevyhovujúce pracovné podmienky). Ďalej existujú problémy súvisiace s nízkou mierou mobility stážistov v rámci EÚ¹¹.

Vo všetkých členských štátoch je miera nezamestnanosti mladých omnoho vyššia než u ostatného obyvateľstva v produktívnom veku – v priemere je dvojnásobná. Je tomu tak z viacerých dôvodov, najmä tým, že nováčikovia na trhu práce nemajú dostatok pracovných skúseností. Tým sa zdôrazňuje význam stáží pri uľahčovaní prechodu zo vzdelávania do zamestnania a v konečnom dôsledku pri znižovaní nezamestnanosti mladých. Účinný rámec pre kvalitu by mal poskytovať pokyny, ktoré by zamestnávateľom pomohli v tom, aby poskytovali viac stáží, ktoré prinesú prospech ich podnikaniu a pre stážistu budú dobrým odrazovým mostíkom pre vstup na trh práce.

Na druhej strane nekvalitné stáže, ktoré nijakým spôsobom nezlepšujú stážistove vyhliadky na zamestnanie, neposkytujú aspoň minimálnu úroveň ochrany a využívajú sa ako nenákladná náhrada za už existujúce pracovné miesta, môžu odradiť mladých ľudí od investície do stáží a môžu tiež narušiť trh práce. V niekoľkých členských štátoch nie je povinné, aby boli práva

⁸ EP 2009/2221(INI), 14.6.2010.

⁹ KOM (2012) 173, 18.4.2012.

¹⁰ EUCO 76/12, 28. – 29. júna 2012.

¹¹ Európska komisia (2012): Štúdia zameraná na ucelený prehľad o režime stáží v členských štátoch EÚ (*Study on a comprehensive overview on traineeship arrangements in Member States*, ďalej len „štúdia o stážach“).

a povinnosti jednotlivých strán upravené zmluvou o stáži, čo znamená, že niektorí stážisti (podľa prieskumu Európskeho fóra mládeže sa to v roku 2011 týkalo až 25 % stážistov) nemajú svoj vzťah s hosťiteľskou organizáciou písomne podložený.

Pokiaľ ide o náhrady a odmeňovanie, vysoko kvalitná stáž predstavuje pre zamestnávateľov náklady. Odmena je však dôležitým prvkom kvality. Skutočnosť, že v prípade značného počtu stáží sa neposkytujú žiadne náhrady, vyvoláva obavy z hľadiska spravodlivého zaobchádzania, pretože je možné, že osoby z menej privilegovaných pomerov môžu byť z tohto dôvodu zo stáží vylúčení.

Ďalším problémom je rozšírená prax po sebe nasledujúcich stáží, kde mladý človek musí niekedy absolvovať niekoľko stáží, kým sa mu podarí vstúpiť na trh práce. Podľa prieskumu Európskeho fóra mládeže 37 % respondentov absolvovalo prinajmenšom tri stáže. Nízka či nulová mzda v kombinácii po sebe nasledujúcimi stážami vyvoláva I otázku, či zamestnávatelia nevyužívajú stáže ako formu neplatenej práce.

Len málo ľudí v súčasnosti absolvuje **stáž v inej krajine**. Prieskum Eurobarometra z roku 2011 ukázal, že len 53 % mladých Európanov je ochotných alebo by rado pracovalo v inom členskom štáte EÚ¹².

Hlavné zistené prekážky cezhraničnej mobility súvisia s nedostatkom zrozumiteľných a ľahko dostupných informácií o právnych a administratívnych podmienkach a s tým, že nie je ľahké nájsť hosťiteľskú organizáciu, ktorej potrebám by vhodne zodpovedal profil stážistu. Problém nedostatku informácií o kvalite stáží je teda vypuklejší v prípade **cezhraničných stáží**. V štúdiu o stážach sa zistilo, že v právnej úprave trhu práce a stáží existujú v jednotlivých členských štátoch veľké rozdiely. Z dôvodu nedostatku informácií o miestnych podmienkach je pre zahraničných stážistov ešte zložitejšie porozumieť svojim právam a tomu, ako ich presadzovať.

Záujem mladých ľudí o prácu v zahraničí a naproti tomu nízky podiel medzinárodných stáží nasvedčuje tomu, že neistota ohľadom pracovných podmienok v zahraničí môže byť významným (negatívnym) faktorom. Ak mladý človek nevie, aké podmienky, náplň, sociálne zabezpečenie, odmenu atď. môže očakávať od cezhraničnej stáže, bude mať menší záujem zúčastniť sa na takej stáži. Pre stážistov (a neskôr zamestnancov) je to premárnená príležitosť, pokiaľ ide o nové zručnosti a skúsenosti, a je to I prekážka pre mobilitu v rámci EÚ.

4. POTREBA INICIATÍVY EÚ V OBLASTI STÁŽÍ

Vzhľadom na postavenie mladých ľudí na trhu práce v EÚ a na už opísané problémy je potrebné urýchlene zlepšiť kvalitu stáží, a to zapojením sociálnych partnerov a tým, že sa

¹² Skúsenosti získané vďaka programom Erasmus a Leonardo da Vinci preukazujú, že mnoho študentov by veľmi rado absolvovalo cezhraničnú stáž, pretože dopyt zo strany potenciálnych stážistov zďaleka prevyšuje možnosti rozpočtu, ktorý je k dispozícii.

členským štátom poskytnú orientačné pokyny. Je potrebné sa vysporiadať s vysokou mierou nezamestnanosti mládeže a zmenšiť nesúlad medzi ponukou a dopytom na trhu práce v EÚ tým, že sa uľahčí prechod zo vzdelávania do zamestnania a odstránia prekážky mobility. Toto oznámenie sa prijíma ako súčasť balíka opatrení pre zamestnanosť mladých ľudí, ktorý zahŕňa iniciatívy týkajúce sa záruky pre mladých, mobility a učňovskej prípravy¹³.

V rámci európskeho semestra 2012 dostalo 22 členských štátov špecifické odporúčania konkrétne zamerané na zlepšenie situácie mladých ľudí na trhu práce¹⁴. Vysoko kvalitné stáže pomáhajú zvýšiť zamestnanosť mladých a sú dôležitým odrazovým mostíkom na ceste k riadnemu zamestnaniu.

Opatrenia na úrovni EÚ podpora členské štáty pri vykonávaní usmernenia pre zamestnanosť č. 8 v rámci stratégie 2020, najmä pri „zavádzaní schém, ktoré by pomohli čerstvým absolventom nájsť prvé zamestnanie alebo možnosti ďalšieho vzdelávania a odbornej prípravy.“ Okrem toho vývoj medzinárodne uznávaných noriem kvality môže byť rýchlejší, ak nadnárodné inštitúcie zaujmú koordinačnú a podpornú úlohu. EÚ má na to najlepšie predpoklady, keďže sa nezdá, že by prebiehali spontánne práce na medzinárodných normách kvality. Riešenie na úrovni EÚ by tiež malo jasné prínosy, pokiaľ ide o mobilitu stážistov v rámci EÚ, a prispelo by k dosiahnutiu integrovanejšieho trhu práce v EÚ. Väčšia geografická mobilita stážistov v EÚ pomôže znížiť štrukturálnu nezamestnanosť, keďže na európskom trhu práce panuje značný nesúlad medzi ponukou a dopytom po zručnostiach. Kľúčovým nástrojom na dosiahnutie tohto cieľa je rozvoj cezhraničných stáží. Mladí ľudia, ktorí uvažujú o odbornej príprave v inom členskom štáte EÚ, by mali mať jasný referenčný bod, pomocou ktorého by si mohli overiť kvalitatívne kritériá, a zbytočne by ich tak neodradila neistota v súvislosti s administratívnymi formalitami, právnymi otázkami či zmluvnými povinnosťami. Z praktického hľadiska je prístup na úrovni EÚ tiež predpokladom pre to, aby sa systém EURES mohol rozšíriť aj na učňovskú prípravu a stáže, v súlade s požiadavkou Európskej rady z júna 2012¹⁵.

5. MOŽNOSTI POSTUPU EÚ

Komisia určila smery, ktorými by sa mohol uberať postu EÚ, a rada by poznala na ne názory sociálnych partnerov, a to i vzhľadom na možné začatie vzájomných rokovaní. Všetky možné opatrenia EÚ, ktoré možno navzájom kombinovať, sú podrobne opísané v sprievodnom analytickom dokumente.

Stanoviská sociálnych partnerov EÚ, ktoré vyjadrili v prevej fáze konzultácií, sa momentálne rozchádzajú, pokiaľ ide o formu takej iniciatívy.

¹³ COM (2012) 727 z 5. decembra 2012.

¹⁴ Podrobný prehľad odporúčaní týkajúcich sa mládeže možno nájsť v prílohe II k dokumentu SWD(2012) 406 z 5. decembra 2012.

¹⁵ EUCO 76/12, 28. – 29. júna 2012.

5.1. Rámec kvality pre stáže

V balíku opatrení pre oblasť zamestnanosti z apríla 2012¹⁶ Komisia oznámila, že predloží návrh rámca kvality pre stáže. Pokiaľ ide o výber kvalitatívnych zložiek, ktoré sa majú prijať, určila Komisia na základe štúdie o stážach a na základe odpovedí na otvorené konzultácie a na prvú fázu konzultácií niekoľko zásad, ktoré sú charakteristické pre stáže dobrej kvality. Hoci sa môže zdať, že tieto zásady majú všeobecnú platnosť, bolo by možné ich prispôbiť podľa druhu zamestnaní/odvetví ako aj veľkosti hostiteľskej organizácie. Mala by sa zohľadniť záťaž, ktorú predstavuje povinnosť dodržiavať tieto zásady pre malé a stredné podniky, pretože najmä mikropodniky môžu mať väčšie ťažkosti pri zabezpečovaní rovnakej úrovne odborného vedenia (alebo inej podpory) než väčšie organizácie. Úroveň ochrany poskytovanej stážistom by tiež nemala byť väčšia než v prípade zamestnancov.

Pri vytváraní rámca by sa malo uvažovať o zahrnutí týchto prvkov:

- **Dohoda o stáži:** Východiskovým bodom rámca pre kvalitu je uzavretie dohody o stáži. Kvalitná stáž by sa mala zakladať na písomnej dohode medzi stážistom a hostiteľskou organizáciou (a prípadne vzdelávacou organizáciou), v ktorej sa uvedú všetky náležitosti ako napr. profesijné a vzdelávacie ciele, trvanie, denný či týždenný pracovný čas a prípadne tiež sociálne zabezpečenie a odmeňovanie/náhrada.
- **Transparentnosť informácií:** Práva a povinnosti stážistu, zamestnávateľa a prípadne aj vzdelávacej inštitúcie. Všetky strany zapojené do organizovania a využívania stáží by mali mať k dispozícii aktuálne informácie o právnych a iných predpisoch platných na európskej a vnútroštátnej úrovni, ktoré by mali byť ľahko dostupné a vo formáte umožňujúcom porovnanie. Vo všetkých členských štátoch je jednou z hlavných prekážok organizovania cezhraničných stáží sťažený prístup k spoľahlivým a úplným informáciám o týchto predpisoch.
- **Ciele a obsah:** Stáž by mala stážistovi umožniť, aby získal pracovné zručnosti ako doplnok ku svojej teoretickej príprave zo štúdií. Hlavným účelom stáží je zvýšiť zamestnateľnosť a profesijný rozvoj mladých ľudí. Aby sa zlepšila stážistova zamestnateľnosť, je dôležité dobre vymedziť ciele a zabezpečiť vysoko kvalitnú vzdelávaciu náplň.
- **Odborné vedenie a uznanie:** Náplň vzdelania by sa mala zabezpečiť tým, že hostiteľská organizácia prideli každému stážistovi pracovníka, ktorý bude nad ním osobne dohliadať a bude ho odborne viesť. Tento školiteľ by mal stážistu viesť pri plnení jeho úloh, sledovať jeho pokrok a oboznámiť ho so všeobecnými pracovnými postupmi a technikami. Na záver stáže by mal školiteľ vypracovať hodnotenie stážistu, ktoré môže mať podobu odporúčacieho listu. Záverečné hodnotenie, v ktorom sa uvádzajú také aspekty ako trvanie stáže, vzdelávacia náplň, vykonávané úlohy, získané znalosti, zručnosti a schopnosti a pracovný posudok, by malo zabezpečiť, že stáž bude riadne uznaná.

¹⁶ COM(2012) 173, 18.4.2012.

- **Trvanie:** Stáže v rámci voľného trhu by obvykle nemali presiahnuť určené obdobie, napríklad šesť mesiacov, aby sa zabezpečilo, že sa nimi nebudú nahrádzať riadne pracovné miesta. Nemalo by sa to týkať povinnej postgraduálnej odbornej prípravy (napr. v prípade lekárov, právnikov, učiteľov), pretože také stáže sú spravidla v značnej miere regulované. Do podobnej kategórie patrí tiež vnútropodniková odborná príprava na účely náboru pracovníkov na vyššie úrovne riadenia s cieľom pripraviť adeptov na vysoké manažérske pozície v danom podniku.
- **Po sebe nasledujúce stáže:** Mala by sa riešiť otázka po sebe nasledujúcich stáží u toho istého zamestnávateľa, napr. tak, že po uplynutí dohody sa na určité obdobie (napr. 12 mesiacov) obmedzí možnosť uzatvoriť novú dohodu o stáži medzi tými istými stranami.
- **Ustanovenia o sociálnom zabezpečení:** Stážista a hostiteľská organizácia by si mali ujasniť otázku sociálneho zabezpečenia. To zahŕňa zdravotné poistenie a poistenie rizika úrazu na pracovisku. Ak stážista nie je študentom¹⁷, musia hostiteľská organizácia a stážista splniť povinnosti, ktoré v oblasti poistenia ukladá pracovné právo danej krajiny. Alternatívne by sa v zmluvných dojednaniach mohlo stanoviť, že poistenie hradí hostiteľská organizácia alebo stážista.
- **Odmeňovanie/náhrada nákladov:** Ak je to na prospech hostiteľskej organizácie i stážistu, pokiaľ ide o predávanie znalostí a učenie, môže byť vhodnou formou neplatená stáž. Vzhľadom na to, akú úlohu môže odmena/náhrada nákladov zohrávať z hľadiska zaistenia prístupu ku kvalitným stážam a napokon aj k niektorým povolaniam pre (mladých) ľudí zo znevýhodnených pomerov, by mal pokyn týkajúci sa odmeňovania/náhrad nákladov stanoviť, aby bolo v písomnej dohode o stáži jasne uvedené, aká náhrada či odmena sa poskytuje (ak sa vôbec poskytuje).
- **Partnerský prístup:** V záujme zvýšenia počtu vysoko kvalitných stáží by zamestnávateľa a hostiteľské organizácie mali prehĺbiť spoluprácu s verejnými službami zamestnanosti (vrátane siete EURES), inými verejnými orgánmi, vzdelávacími a školiacimi inštitúciami a inými zamestnávateľmi, aby sa lepšie využili súčinnosti, znížili náklady, zdieľali osvedčené postupy, zlepšilo prepojenie s potenciálnymi stážistami a pod.

Ako bolo oznámené v balíku opatrení pre oblasť zamestnanosti, mohol by sa takýto rámec pre kvalitu obmedziť len na stáže v rámci otvoreného trhu a mať podobu odporúčania (na základe článkov 292 a 153 ZFEÚ).

5.2. Značka kvality stáží

Ďalšou možnosťou by bolo udeľovať značku kvality hostiteľským organizáciám, vzdelávacím inštitúciami, službám zamestnanosti a/alebo iným príslušným subjektom, ktoré dodržiavajú rámec pre kvalitu alebo dodržiavajú užší súbor zásad kvality. Mohlo by sa taktiež uvažovať o značke kvality pre jednotlivé odvetvia.

¹⁷ Vo väčšine členských štátov študentom sociálne zabezpečenie poskytuje štát alebo ich vzdelávacia inštitúcia, čo znamená, že pri stáži počas štúdia sú študenti proti zdravotným rizikám a úrazom poistení.

Prichádzajú do úvahy rôzne riešenia. Aby boli náklady na dodržiavanie predpisov čo najnižšie, mohla by sa značka kvality prideľovať bez predchádzajúcej kontroly či auditu organizáciám, ktoré sa zaviazajú, že budú zásady kvality dodržiavať, pričom by platilo, že riadne odôvodnené sťažnosti môžu viesť k odňatiu značky. To by umožnilo, aby značku kvality spravovala len malá externá kancelária alebo zainteresovaná organizácia. Značka kvality by bola neregulačným riešením problémov s kvalitou. Rizikom tohto prístupu by však bolo, že o značku môže požiadať len málo organizácií, a to hlavne preto, že dopyt po sťažkách v súčasnosti preyšuje ponuku. Okrem toho medzi žiadateľmi bude pravdepodobne mnoho tých, ktorí už teraz ponúkajú vysoko kvalitné sťažky, a preto sa problém úplne nevyriešil.

5.3. Vytvorenie informačnej webovej stránky

Ďalším variantom je vytvoriť webovú stránku venovanú sťažkam (s pravidelne aktualizovanými informáciami o podmienkach a právnom rámci, ktoré sa vzťahujú na sťažky v každom členskom štáte – a to prípadne aj v rámci portálu EURES). Správne navrhnutá a pre používateľov ľahko použiteľná webová stránka by poskytovala ľahší prístup k informáciám o vnútroštátnej právnej úprave sťažiek a o dostupnosti jednotlivých typov sťažiek v členských štátoch. Sťažiskom by sa tým znížili náklady na vyhľadávanie informácií, mohol by sa zmierniť nesúlad medzi ponukou a dopytom po zručnostiach a mohol by sa prejaviť aj pozitívny účinok vo forme väčšej dostupnosti uchádzačov o cezhraničné sťažky. Stránka by však na druhej strane mala len obmedzený vplyv na kvalitu sťažiek. Riešila by problém spočívajúci v nedostatku všeobecných informácií o normách, ale nemohla by systematicky poskytovať informácie o kvalite konkrétnych miest ponúkaných sťažiskom, spoliehala by sa na modul, v rámci ktorého by sťažisti a absolventi sťažiek mohli poskytovať subjektívnu spätnú väzbu o konkrétnych pozíciách pre sťažistov.

5.4. Dôsledky jednotlivých variantov

Ako sa uvádza v sprievodnom analytickom dokumente, budú mať všetky varianty opatrení EÚ určitý vplyv. Komisia uvíta názory sociálnych partnerov na vplyv navrhovaných variantov.

6. ĎALŠIE KROKY

Rámec pre kvalitu by mohol mať zásadný význam pre zlepšenie kvality sťažiek v EÚ. Podnecoval by hostiteľské organizácie, aby poskytovali viac sťažiek s vysoko kvalitnou vzdelávacou náplňou a dôstojnými pracovnými podmienkami, aby sťažky boli skutočne odrazovým mostíkom pre vstup na trh práce.

Komisia zohľadní výsledky týchto konzultácií vo svojej ďalšej práci na zlepšovanie kvality sťažiek. Komisia môže najmä svoju prácu pozastaviť, ak sa sociálni partneri rozhodnú o týchto záležitostiach rokovať samostatne v dostatočnom rozsahu. Inak Komisia prikróčí k prijatiu iniciatívy EÚ týkajúcej sa rámca kvality pre sťažky, ktorú podloží posúdením vplyvu.

7. OTÁZKY PRE SOCIÁLNYCH PARTNEROV

Vzhľadom na uvedené Komisia žiada sociálnych partnerov, aby oznámili svoje stanoviská k ďalej uvedeným otázkam a posúdili, aký vplyv bude mať uprednostňovaný variant:

1. Domnievate, sa že variant uvedený v oddiele 5.1
 - by mohol poskytnúť prijateľný rámec na riešenie problémov uvedených vo vašich odpovediach v rámci prvej fázy konzultácií?
 - by sa mal obmedziť na stáže v rámci otvoreného trhu alebo by sa mal vzťahovať na všetky typy stáží?
2. Aký je váš názor na ostatné varianty uvedené v oddieloch 5.2 a 5.3?
3. Chcú sociálni partneri EÚ na odvetvovej či medziodvetvovej úrovni vstúpiť do rokovaní na základe prvkov uvedených v oddiele 5.1 tohto oznámenia s cieľom dosiahnuť dohodu o rámci kvality pre stáže podľa článku 155 ZFEÚ?